

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus V [i.e. IV]. An, & quomodo essentia in attributis ac relationibus, &
relationes ac attributa tum in essentia, tum in seipsis includantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

eadem linea perfectibilem ab actu secundo, qui conceptus est repugnans DEO, seu actui puro. Ex quo sequitur, nec vitam primam radicalem distinctam à vita secunda, nec potentiam executivam ut virtualiter distinctam ab actu imperii, neque intellectum vel voluntatem ab actu intelligenti vel volendi virtualiter distingui, aut à nostro intellectu cum fundamento intrinseco ex parte rei conceptæ ab actu distingui posse.

Dixi cum fundamento intrinseco, si enim hæc divina distinguat, propter comparationem & analogiam ad res & effectus creatos, in quibus ratio actus primi ab actu secundo distincta reperitur, fundamentum hujus actualis distinctionis non erit intrinseca DEI perfectio, quæ omnia ad eandem lineam pertinentia sibi identificat, sed extrinseca rerum creatarum limitatio, à qua oritur rerum in eadem linea contentarum distinctio. Unde ejusmodi distinctio non nisi ex imperfecto modo res divinas ad instar rerum creatarum concipiendi contingit.

20. Inferes secundò. Neque ratione speciei impressæ & expressæ, vel ab invicem, vel ab actu secundo intelligendi, nec objectum primarium intellectus ab intellectu, neque scientiam visionis à scientia simplicis intelligentiæ, aut voluntatem antecedentem à consequente, neque partes virtuales æternitatis inter se invicem, neque decreta DEI libera, & particulares rationes Omnipotentia divina, ut potentiam creandi hominem, Angelum, neque Ideas divinas, &c. inter se virtualiter intrinsece distingui: quia nimirum hæc singula enumerata non pertinent ad diversas lineas, & ea quæ secundo loco attulimus, in DEO ratione nostrâ distinguuntur tantum propter connotationem ad objecta materialia & res creatas DEO extrinsecas.

Unde omnia contradictoria, quæ de ejusmodi formalitatibus prædicantur, per solam distinctionem virtuales extrinsecas salvantur, ut: *scientia simplicis intelligentiæ non est de absolute futuris: scientia visionis est de absolute futuris. Omnes homines salvantur, quas DEVS voluntate consequente vult salvos fieri: non omnes homines salvantur, quos DEVS voluntate antecedente vult salvos fieri, &c.* Quò pertinent illa quoque contradictoria: *Materia prima participat à DEO rationem entis, non rationem actus. Gratia sanctificans est participatio divine nature, non divine intellectio, &c.* Hæc enim omnia dicuntur de divinis solummodo propter connotationem ad res & effectus creatos, in quibus divina perfectio diminutè participatur: ipsa verò distinctio, cum ex

parte distinctorum essentialiter limitationem involuat, intrinsecum in DEO fundamentum non habet.

Inferes tertio. Distinctionem virtuales, quam inter attributa, divinarumque essentialiter flaturimus, rectè appellari realem intrinsecam, non tamen actuales, vel formalem. Realis intrinseca est, quia ponitur in intima virtute & perfectione objecti, quam consequitur æquipollentia cum pluribus ut plura sunt; non est autem actualis, vel formalis, quia ly *formale* absolute prolatur formalizat, & ly *actuale* actualizat distinctionem, ut advertit Cacheran. c. 3. §. 5. nostra autem virtualis distinctio, non significat extrema actu & formaliter distincta, cum per ly *virtuale* seu terminum alienantem, extrahatur à ratione verè distinctionis, eique propter includam simplicissimam identitatem opponatur. Quodsi velis ly *actuale* non cadere supra distinctionem, sed supra rem vel existentiam rei virtute distinctæ, ut etiam ly *formale* cadere supra formalitates, non supra distinctionem, item movebis de nomine, & in re quidem nobiscum senties, (quis enim dubitat, infinitam DEI perfectionem actu & formaliter esse in DEO?) aberrabis autem à communi modo loquendi.

Inferes quartò. DEUM & Beatos per visionem²¹ beatificam (1.) cognoscere distinctionem virtuales divinarum perfectionum: (2.) illas tamen in hac visione actu nequaquam distingui: (3.) neque de ipsis contradictoria affirmari. Ratio primi est: quia DEUS & Beati vident DEUM, *sicuti est*, adeoque quidquid realiter intrinsece est in DEO; sed distinctio virtualis realiter intrinsece est in DEO, ergo. Extra visionem tamen Beati actu hæc prædicata distinguunt, prout docet S. D. in 1. dist. 2. q. 1. a. 3. dicens: *quod intellectus videns DEVM, unum nomen potest imponere DEO, quod non significat sapientiam, & bonitatem, aut aliquid hujusmodi, sed significata omnium istorum includeret, sed si videns DEVM mediante conceptione suâ (hoc est extra Verbum) imponeret nomen DEO, necessario deberet imponere plura nomina sapientia, bonitatis, &c. ac proinde, ut advertit S. Chryl. à S. Doct. cit. alii cum Scraphinis DEUM laudant ut Sanctum, alii ut Justum, alii ut misericordem, &c.* Ratio tertii est, quòd actus formalis contradictionis supponat prius factam extremorum divisionem per intellectum: sed ista non datur in visione secundum dicta. ergò.

ARTICULUS V.

An & quomodo essentia in attributis ac relationibus, & relationes ac attributum in essentiam in se ipsis includantur?

SUMMARI A.

1. *Includuntur in se formaliter.*
2. *Alias essent in privativa potentia ad se invicem.*
3. *Non datur inter illa distinctio excludentis & exclusi.*
4. *Præviè ad distinctionem qualis requiratur precisio intellectus?*
5. *Essentia & attributa de se prædicantur in abstracto & formaliter.*
6. *Autoritates objecta exponuntur.*

7. *Alia*

7. *Alia vicissim retorquentur.*
 8. *Objecta absurda ex inclusione & transcendentia.*
 9. *In divinis nihil includitur per modum partis.*
 10. *Nec est absurda transcendentia predicatorum.*

§. I.

Astruitur formalis & mutua predicatorum inclusio.

CONCLUSIO. *Natura Divina includitur formaliter implicite in attributis & relationibus, & vicissim relationes & attributa in natura; ipsaque attributa inter se.* Ita Gonet, Suarez, Granada, & commun. Thomistarum.

Ratio est: De ratione actus puri est, ut in se formaliter contineat omnem formam, seu quidditatem formaliter perfectam, & simpliciter simplicem: sed divina essentia, cunctaque, quae de DEO formaliter dicuntur, sunt actus purus: ergo quaelibet forma vel perfectio debet in se reliquas formaliter includere & continere. Unde cum S. D. in 1. d. 2. q. 1. a. 2. dicit, *quod ratio sapientia non est ratio honoris in quantum huiusmodi*; loquitur de ipsis quatenus substant nostraris praecisionis conceptibus, non quatenus accipiuntur ex parte DEI.

2. *Confirm.* Nisi ex praedictis perfectionibus una alteram formaliter includeret, tunc esset in potentia ad illam, sicuti genus est in potentia ad differentiam, ac proinde posset cum illa constituere compositionem metaphysicam vel logicam: sed hoc repugnat simplicitati & perfectioni actus purissimi: ergo, seq. probatur. Ubi datur distinctio excludentis & exclusi, ibi una formalitas est in potentia ad alteram tanquam actum perfectiorem & complementem, uti constat in conceptu generis; sed nisi una perfectio alteram formaliter includat, datur inter illas distinctio excludentis & exclusi: quia una perfectio separatur & praescinditur ab altera, tanquam nihil ipsius actu & formaliter continens: ergo.

3. *Unde Inf. primò.* In praedictis Divinis perfectionibus non dari distinctionem excludentis & exclusi, nempe per modum gradus potentialis privative indifferentis & contrahibilis à superaddita perfectione: sed dari distinctionem secundum conceptum explicitum & implicitum; in quantum una perfectio, quamvis alteram actu formaliter contineat, illa tamen quasi suppressa sua solum formalia praedicata manifestat & exprimat intellectui, quem tantarum perfectionum copia ad omnia assequenda reddit inopem.

4. *Inf. 2.* Ut una perfectio absoluta ab altera absoluta, vel relativa distinguatur, aut de ipsis contradictoria affirmentur contradictoria, praevidetur requiri praecisionem intellectus in unam potius quam alteram perfectionem defixi. An porro illa praecisio vocanda sit objectiva, vel formalis? (de quibus multa Philosophi) existimo parum referre ad propositum quocunque enim nomine exprimat, sufficit ad salvanda contradictoria, & distinctionem rationis ratiocinatae, de quo erat quaestio.

Videntur quoque utriusque sententiae defensores magis in modo loquendi, quam in ipsa re dissentire: Nam qui negant praecisionem objectivam,

supponunt talem praecisionem, per quam ex parte conceptus objectivi una formalitas excludat alteram, tanquam potentia actum, & gradus genericus differentiam. quod cum ex parte DEI cum fundamento non possit admitti, & aliunde coniter, quidquid de DEO rectè concipitur, concipiendum esse ad modum actus puri: actus autem purus implicite saltem includat omnem perfectionem, ideo volunt hanc praecisionem tantum esse, secundum modum cognoscendi explicitum & implicitum. Verum Detentores meliores objectivae praecisionis in divinis, ut ex nostris praecitati Reverendissimi Stadlmair & Reding, plus non volunt per objectivam praecisionem, quam quod in statu objectivo & representativo una formalitas cognoscenti reluceat, altera nequaquam relucente, quantumvis à parte rei & in statu reali una etiam formaliter includatur in altera: quod equidem negari non posse existimo, cum Unitas Divinae essentiae ratione naturali sit, & possit esse cognita, Trinitas tamen & relationes personarum ratione naturali nec sint, nec possint esse cognitae.

Nec ista praecisio proprie est proprie excludentis & exclusi: quia una formalitas ab altera non praescinditur privative tanquam potentia ab actu; sed negative, tanquam non includens alteram in statu objectivo & representativo: unde etiam ex hoc nihil sequitur imperfectionis ex parte conceptus objectivi, cum fundamentum istius praecisionis non sit potentialitas objecti, ut est in homine v. g. animalitas, sed infinita actualitas.

Inf. 3. *Essentiam & attributa divina non tantum identice, sed formaliter & in abstracto de se mutuo predicari posse, uti etiam essentia de relationibus & vicissim, nisi ex parte subjecti vel praedicati significetur explicita & reduplicata ratio essentiae, vel attributi.* Itaque istae propositiones, *DEVS est sua sapientia: in DEO sapientia est Iustitia: Intellectus DEI est voluntas DEI: Paternitas est essentia, &c.* non minus sunt formales praedicationes, quam istae: *bonitas est ens, vel, bonitas est veritas, quia abstracta, quae formaliter sibi identificantur, & in se mutuo formaliter continentur, etiam de se mutuo formaliter praedicantur, sed ita se habent praedicata divina: ergo. E contra istae propositiones sunt falsae: DEVS est ubique per aeternitatem, DEVS ut immensus creat, essentia est attributum, ratio sen attributum misericordiae est ratio sen attributum sapientiae, DEVS amat per intellectum, Verbum procedit per voluntatem, &c.* quia in his omnibus praedicationibus adhibentur termini significantes reduplicatum & explicitum conceptum formalitatis ut virtualiter distinctae, quatenus autem exprimitur & reduplicatur ipsa virtualis distinctio ex parte rei, & actualis facta per intellectum, carens identitate unius cum altero exprimi non potest; alias secundum eundem explicitum conceptum conciperetur idem & non idem, quod implicat.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objec. primò authorit. S. Doct. in 1. dist. 33. q. 1. a. 1. ad 2. dicentis: *in divinis alia est ratio scientiae & substantiae &c.* & SS. PP. Bern. 5. de consid.

confid. c. 5. ubi dicit, *DEVS amat ut charitas, no-
vit ut veritas, sed & ut aqutias, dominatur ut
Majestas, &c. regit ut principium, ruetur ut solus,
operatur ut virtus, revelat ut lux, assistit ut pietas.*
Item S. August. 15. de Trinit. c. 5. *Si dicam æter-
nus, immortalis, iustus, bonus, beatus, spiritus, ho-
rum omnium novissimum, quod posui, videtur signi-
ficare substantiam, cætera verò hujus substantie
qualitates.*

Resp. Has omnes & similes auctoritates commo-
dissime intelligi de distinctione penes explicitum
& implicitum, unde quamvis implicite ratio scien-
tiæ divinæ sit etiam ratio substantiæ, non tamen est
explicitè, qui sensus in ejusmodi oppositis locu-
tionibus exprimitur.

7. Imò non minus graves sunt auctorit: SS. PP.
quæ intimam inclusionem unius attributi in alio
suadent, veluti apud S. Anselmum in Monol. c. 16.
cùm dicit: *Idem est, quodlibet illorum, quod omnia
sunt simul, sive singula, &c.* Et post pauca: *cùm
aliquis homo dicatur corpus, & rationalis, & homo:
non uno modo vel consideratione hæc tria dicitur.
Secundùm aliud enim est corpus, & secundùm aliud
rationale, & singulam horum non est totum id, quod
est homo. Illa verò summa essentia nullo modo sic
est aliquid, ut illud idem secundùm alium modum,
aut secundùm aliam considerationem non sit; quia
quidquid aliquo modo essentialiter est, hoc est totum,
quod ipsa est.* Atqui si daretur distinctio excluden-
tis & exclusi, jam aliquã ratione & consideratione
illa summa essentia non esset, quod alia considera-
tione est.

8. Objc. 2. Cacheranus plura absurda primò,
quod idem simul esset totum & pars, continens &
contentum: quia quodlibet attributum contine-
tur in essentia, tanquam pars & aliquid ipsius; ac
rursus includeret & contineret essentiam, tanquam
partem sui.

Secundò. Quod omnia divina prædicata forent
transcendentia contra communem divisionem, quã
divina prædicata dividuntur in transcendentia, quæ
per omnes divinas perfectiones vagantur, ut esse
æternum, increatum, infinitum &c. & non tran-
scendentia, quæ important perfectiones non va-
gas, sed determinatas, quæ propriè sunt attribu-

ta, ut esse sapientem, omnipotentem &c.

Tertiò. Quod omnia prædicata divina etiam in
sensu reduplicativo possent de se invicem affirmari,
adeoque dici, *Intellectus ut intellectus vult, &c.* le-
quela probatur. Ens quia transcendit interiora,
potest in sensu reduplicativo dici: *Substantia ut
substantia est ens: intellectio creata ut intellectio
creata inheret.* quia ratio inherentia quamvis im-
plicitè tantum; importatur nihilominus in ratione
intellectionis create; ergo etiam si unum attribu-
tum contineatur in altero, quamvis implicite;
debet de illo affirmari in sensu reduplicativo.

Resp. ad 1. neg. sequelam, ad cujus probationem
etiam nego antec. nam attributa continentur
in essentia per modum simplicitatis; non per mo-
dum partis, quemadmodum de constitutivo sup.
dixi & ideò S. August. l. 11. de civ. c. 10. de DEO
dicit: *quidquid habet, hoc est, excepto, quod re-
lativè ad alterum est.*

Ad 2. nego esse absurdum, quod omnia prædi-
cata divina sint transcendentia, & aio, hoc esse de
ratione actus puri. Illam porro divisionem prædi-
catorum in transcendentia & non transcendentia
dico pertinere ad modum significandi, non ad
rem significatam. Ad 3. in primis retorqueo ar-
gumentum: nam fallum est, quod ens ut ens sit
bonum; quantumvis transcendat bonitatem, &c.
fallum quoque est, *Immensitas quæralis est æterni-
tas,* & tamen per Adversarios utrumque est præ-
dicatum transcendens, ergo ex transcendentia ali-
cujus prædicati non rectè infertur, quod in sensu
reduplicativo possit de altero prædicari, & ideò
Resp. 2. neg. antec. cùm enim reduplicatio non
cadat supra id, quod implicite & materialiter, sed
quod explicitè & formaliter continetur in sub-
jecto, fallum est, quod substantia quæ talis sit
Ens, hoc enim est ipsi materiale & commune cum
accidente, sed quod sit per se existens; aliàs cur
non etiam verum esset, *Petrus quæ Petrus, homo
quæ homo est ens,* quod tamen Dialectici non
concesserint. Ad alteram quoque propositionem,
intellectio creata quæ intellectio creata inheret.
Resp. Nec illam esse veram, siquidem explicitus
conceptus creaturæ non dicit esse in alio, sed
ab alio.

DISPUTATIO V.

DE

Attributis Divinis in specie.

CONsideratis attributis divinis in communi,
ad eadem in particulari consideranda accedi-
mus & illa hoc capite complectimur, quæ ad
esse DEI pertinent, ac magna ex parte negati-

vis nominibus efferuntur, ut simplicitas, infini-
tas, immutabilitas, &c. De illis verò, quæ ad
operationem pertinent, ut scientia, providentia,
cum S. Doct. specialibus titulis inf. dicemus.